



Eeva Nykänen

20.1.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Asia: Kuulemistilaisuus asiakasmaksulain uudistamisesta 20.1.2020

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön alustavista suunnitelmista asiakasmaksulain uudistamiseksi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi sosiaali- ja terveysministeriön (STM) alustavista suunnitelmista asiakasmaksulain uudistamiseksi.

THL katsoo, että STM:n esittämät linjaukset ovat sisällöltään oikeasuuntaisia. Asiakasmaksukäytännöt vaihtelevat kuntien välillä huomattavasti, minkä vuoksi ihmiset ovat eriarvoisessa asemassa asuinpaikastaan johtuen. Esitettyjen linjausten mukainen sääntely veisi alueellisia käytäntöjä yhdenmukaisempaan suuntaan.

THL kuitenkin näkee tarpeen asiakasmaksulainsäädännön nyt ehdotettua kokonaisvaltaisemmalle uudistamiselle. Tämä tarjoaisi mahdollisuuden arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksujärjestelmää kokonaisvaltaisesti osana sosiaali- ja terveystaloutta ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja sosiaaliturvan uudistuksia.

STM:n esittämien alustavien linjausten mukaan nyt ei olla omaksumassa sitä hallituksen esitykseen HE 310/2018 vp sisällynyttä lähtökohtaa, että asiakasmaksuja saisi periä vain, jos maksujen perimisestä on säädetty asiakasmaksulaissa. THL pitää tärkeänä, että tätä lähtökohtaa arvioidaan vielä jatkovalmistelun yhteydessä.

THL pitää STM:n suunnitelmia terveyspalvelujen maksuttomuuden laajentamisesta kannatettavina. Jatkovalmistelun yhteydessä tulisi vielä arvioida maksuttomuuden ulottamista maksuttomien hoitajakäyntien lisäksi myös täysi-ikäisten henkilöiden lääkärikäynteihin perusterveydenhuollossa. Tutkimustieto osoittaa, että maksujen poisto ei todennäköisesti väestötasolla lisäisi merkittävästi perustason terveyspalvelujen kysyntää. Maksuttomuus kuitenkin madaltaisi etenkin pienituloisten kynnystä hakeutua palveluihin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Lisäksi se edistäisi julkisten palvelujen käyttäjien ja työterveyshuollon palvelujen käyttäjien yhdenvertaisuutta, sillä vastaavista työterveyshuollon palveluista ei peritä käyntimaksuja.

STM:n suunnitelmat maksukaton laajentamisesta ovat THL:n näkemyksen mukaan oikeasuuntaisia. Ehdotuksen mukaisesti maksukaton alaa laajennettaisiin koskemaan myös toimeentulotuesta korvattuja maksuja. Tämä on tervetullut muutos, joka selkiyttäisi järjestelmää niin asiakkaan kuin palvelunjärjestäjän näkökulmasta. THL:n pitää kuitenkin tärkeänä, että asiakasmaksulaissa asetettaisiin palvelujen järjestäjälle

www.thl.fi



Eeva Nykänen

20.1.2020

velvollisuus seurata maksukattoa kerryttäviä maksuja. Lisäksi jatkovalmistelun yhteydessä tulisi arvioida sairaanhoidon, lääkkeiden ja matkojen kustannusten yhdistämistä yhteisen maksukaton alaan, sekä selvittää keinoja maksukaton porrastamiseksi tai sen kertymisen jaksottamiseksi siten, että vältettäisiin alkuvuoteen kohdistuvia maksurasitteita, jotka voivat muodostua yksilötasolla kohtuuttomiksi. Jatkovalmistelun yhteydessä tulisi myös arvioida asiakasmaksulain muuttamista siten, että lyhytaikaisen laitoshoidon maksuja ei voitaisi periä lainkaan maksukaton täyttymisen jälkeen tai vaihtoehtoisesti huojentamisvelvoite ulottuisi niihin. Myös palvelusetelillä maksettujen terveystalvelujen omavastuuosuuksien ulottamista maksukaton alaan tulisi selvittää, jotta maksukatto ehkäisisi maksujen kasautumista mahdollisimman tehokkaasti.

THL kannattaa STM:n suunnitelmia säätää asiakasmaksulaissa pitkäaikaisten asumispalvelujen maksuista ja kotona annettavien palvelujen maksutaulukosta. THL:n näkemyksen mukaan samaa maksutaulukkoa tulisi soveltaa myös tavallisen palveluasumisen maksuihin, kuten oli ehdotettu hallituksen esityksessä HE 310/2018 vp. Tämä lisäisi asiakkaiden alueellista yhdenvertaisuutta ja maksujen ennakoitavuutta. THL:n näkemyksen mukaan myös lyhytaikaisten asumispalvelujen maksut sekä kotihoidon tukipalvelujen maksut tulisi määritellä laissa.

THL pitää tärkeänä, että STM:n linjausten mukaisesti asiakasmaksulaissa korostettaisiin maksujen huojentamisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentulotukeen ja säädetään järjestäjän velvollisuudesta huolehtia, että asiakas saa tiedon huojentamissääntelystä.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Markku Pekurinen